

Хөйүнү кылып шыдаарлар

Партийжи амыдырал

Барын-Хемчиктин амылчы чоннары беши чылдың үшкү чылын ажил-агый, культура тургузуушунунга чамдык че-
дишкенин биле доскаш, дөртү чылче беким көдүрүлүш-
күнүгү кирген. Районунун дөрт бүдүрүлгө коллективтери —
«Тыва даг-дугу» комбинат, амыдырал хандырылга комби-
наты, «Сельхозтехника» каттыжышыны, Ак-Довурак АТБ-
зи боттарынын бедиткен социалисттик хушазгелерин хуусаа
бетинде чедишкенин куусеткилээ. Ол ышакш районунун кө-
дөз ажил-агыйнын ажил-ишчилери база эки түндүктөрдүн
чедип ап, курунго тараа садарын планннг оналгалын
барын ийи натап, ээтинин — 125 хуу, дүтүнүн — 110 хуу
куусеткен.

Устунде демдегелеттинген чедишкенингерге районунун ажил-
чы хөзжөннери боттарынын телептиг улу-хууун кириген
дээрки чигинин чок. Районунун улус ажил-агыйнын лизы-
бур адырларында шупту 5568 ажилчы хөзжөннөр ажил-
дап турар. Оларнын 700 ажы «Тыва даг-дугу» комбинатта,
600 чыгыш тууг эргелелинде (ол болза бүгү туугуларын-
нын 50 хуузу-дур), 400-зү көдөз ажил-агыйда, а улус өө-
дөлгө, кадын камгала шугуунда ажилдап турарларнын
70—90 хуузу баа-ла хөзжөннөр.

Колдуунда хөзжөннөрдөн тургустунган Бижикити-Хая
сүт-бараан фермазынын база Ак-Довурак амыдырал ханды-
рылга комбинатынын коллективтери боттарынын социали-
стик хушазгелерин чаа чыл бетинде ажил куусеткилээ, мур-
накчыларнын санынга киргенер. Бо ийи коллектив найызы-
даа тускай шаңдаларлыг.

Районунун ажилчы хөзжөннөрдүн арасында бүдүрүлгө-
нүн болгаш хөй-ниги амыдыралын мурнакчылары улам
көөдүр турар. Оларнын иштинде тууг эргелелин сугар-
гыг туугузуугу, республиканын Дээди Советинин депутатта
З. Микрощева, даг-дугу комбинаттын машинисти, СЭПН Ты-
ва обкомунун кеңигуну Д. Ооржак, амыдырал хандырылга
комбинатынын дарынычылары П. Полосова, Е. Тавакай, ар-
гычы Н. Стажикова, Бижикити-Хая фермазынын сазчыны,
Ленин орденин эдилекчиси Н. Хажыт, Ак-Довурак ортумак
школанын башкысы, Социалист Күш-амыралы Маадыры
С. Тамдын-оол, «Большевик» колхозта аял-сүт эргелелин,
республиканын Дээди Советинин депутатта В. Шаалы, чус
хойдан 92—100 хураганын камгалап ал келген «Шенээр»
совхозтун хойжулары М. Карбы, О. Чеченжаа дээр ышакш
бистик найгамчытыг чоругарларыс бар.

«Большевик» колхозта анык коммунист С. Долгарга
уаурткан тууг эвеносу бодунун эки ажил-хөз-бисе аажок
сугарган. Ун эвено эртен чылын 4 машинага бир гараж-
ты, 50 кижи кирер чунар-башкын тутан, 2800 кубометр
тууг дашын белеткэн.

Бистик районда хөзжөннөр чөвүлелери хөзжөн чон
ортузунга хөй янзы солун хөмчөлөри организастап билер
апарган. Оларнын иштинде ылаңгыя «Большевик» колхозта
хөзжөннөр чөвүлелери (даргазы Александр Ара-Сал) чүг-
лө районда эвес, харын республикада эки анык амыдырал-
нын бирээ. Ун чөвүлелдин амылчы дуржулгазы респу-
блика солунунын арыннарына моо мурунда каш уаа
чырыттыган. Бо чөвүлелдин ажил-чорудуулазында онза чү-
ге бүгү-лө организаста-массалыг, полит-кижииздиги хөм-
чөлөри ол агитквартираларны дамчытып чорудуп билер
апарганында. Колхозта партия комитети (секретары эш
С. Очур) хөзжөннөр чөвүлелин практиктиг ажил-чору-
дугазына партияни уауртулганы донтаамал боттандырып
келгенин онзалеп демдеглээр керек.

В. И. Лениннин төртүтүнгениден бээр 100 чыл болурун-
га холбаштыр бистик районда хөзжөннөр чөвүлелеринин
ап чорудуп турар хөй янзы ажилдарын арасында мораль
айтырылгы, эстетиктиг кижизидилге чугула черин ээлеп
келген. Ылаңгыя «Шенээр» совхозта хөзжөннөр чөвүлели-
нин «Аалчыны канчаар хүлээп алырыл?», «Хепти канчаар
недерил?», «Культурлуг кижиге деп кымыл?» чикентиг айты-
рылгарга хамаарыштыр агитквартиралар аайы-биле органи-
застан эртерген диспуттары чонку сонуурагткан.

Кызыл-Мажалыктын Культура бажыкына эртерген «Си-
лерге, кыстар» деп тематиктиг нежиз беким идеягил деңгелге
эртен. Бо нежизни организастаарына суурда ортумак ши-
оланын башкылары П. И. Шырова, Н. А. Макаренко онза
идеякелгил киришкен. Ол ышакш Барлык суурда № 1 агит-
квартирага Маадырыс Монгуш Арышпаа-биле умуражыга
нежизни кончук солун болган.

СЭПН району, он хөзжөннөр ортузунга ажил чорудар
килдизи хөзжөннөр организасталарын ажил дуржулга-
зын солустуруу, дээр дуржулганы пропагандалап не-
тередирине база улуг кичээгил салган. Чоокта чаз Ак-До-
вурак хоорайда аял-сүттарга районун уурулар албан чер-
леринин ажилдакчыларын дуржулга солчулгалыг семина-
рын организастаан. Ол семинар «Ленинни 100-биле ажилдаар,
кижизидер» деп ажил-хөмчө лозунун хөмчө-биле эртен.

Дуржулга солчулгалыг семинарлар бистик районга, хар-
ын-даа республика уму-дузгалыг кылдыр эртин турар
апарган. Ындыг семинар ылаңгыя эртен чайын «Большевик»
колхоза болуп, ында хөзжөннөр чөвүлелин ажил дур-
жулгазы-биле танышкан. Бистик районун хөзжөннөр чө-
вүлелеринин уауртукчулары чоокта чаа нежизы Чөөн-
Хемчин районун «Чыраа-Бажы» совхозка аалдап барып,
ында хөзжөннөр чөвүлелин ажилы-биле танышып, дур-
жулгазын солушкыш, келген.

Районун хөзжөннөр организасталарын ажил-чору-
дугазы шупту-ла бир десин эки, багай чүве чок дээр болу-
вуса окта шын эвес. Хөзжөннөр чөвүлелеринге партияни
уауртулга бистик районун чамдык черлеринде ам-даа кон-
чук кошкан. Ол дугайы хөзжөннөр организасталарын
чоокта чаа болуп эрткилээн өтөт-солугдалыг хуралдарына
балгулаан шугумчүлелдиг саналдарындан илерзэн болгай. Хо-
зжөннөр чөвүлелеринге партияни уауртулганы «Тыва даг-
дугу» комбинатта, «Шенээр» совхозтун Аякаты салбырын-
да парторганизациялар (секретары эштер Ф. Иленов,
М. Семис-оол) аажок кошкан боттандырып келген.

Хөзжөн чонку нигилелге ажилгыг ажилга хаара туду-
рунун хөзжөндө ам-даа улуг чөптөстөр бисте бар. Аял-сүт-
тар туугунун кончук оюмун темпигил чорул келгени — ма-
наа улуг шалтын болганын демдеглээр. «Барлык» совхозтун
Хөндөлөн, Аксы-Барлык салбырларында аял-сүттар чок бо-
луп турары-биле чаш ууруларгы хөй-хөй иелер бүдүрүлгө
кирип шыдавын турар. Совхозтун уауртукчулары эштер
Дэваа, Чылбак-оол олар бо айтырыгы дэрий шитипирлээр
чоруу.

Беши чылдың дөртү чылыннын планннг оналгаларын
шалычын кууседир, Улуг Ленинни төртүтүнгөн хунунден
бээр 100 чыл болурунга телептиг умуражыр дээр, Барын-
Хемчиктин ажилчы хөзжөннери, оларнын чөвүлелери ам-
даа хөй чүүлдерин кылып шыдаар аргалыгар.

М. АН-КЫС,

СЭПН Барын-Хемчик райкомунун ийги секретары.

Устунде чурукта Чөөн-Хемчикте СЭПН-нин XXII съездизи
аттыг совхозтун шалычын сазчыны анык коммунист Моң-
гуш Алдын-кыс эртен чылда хүлээлгезин ажил куусеткеш,
беш чылдың дөртү чылын баа-ла бедиткен хүлээлгелер-
ни алган. Немеомолчу сазчы Уаана Ооржак (адаанда) ине-
таринин ажаалда, чөмгөрлөгезин көл кичээгил салып,
өөрү-биле чарышаш Алдын-кыстан дудан чок хөй сүтү сап
думаган.

Бо хүннерде инектер бызаалап эгелээ. Малдын чаш төлүн
менди камгалап алыр сорулга салган сазчылар бызааларны
сүт-биле эмискиптеп, шыырак деңгилдигил кылдыр дорукту-
руп турарлар.

О. ОХЕМЧИТИН

ФОТОЗ.

Ийини артыкка алган

«Тээли» совхозтун Найыраа салбырын хөмчө хойжуу
Хертек Аваакович Адыл-оол бергелерге белен турбас,
кызымак, арга-дуржулгалыг
малчын. Ооң кыштаа Элези-
ниг-Хонуда хар чок чыга
чыдар Хөл-Даанын кадыр
мөстери безин бо чылын кы-
дан шугаакты кеттирчкен.
Илчалаажок хойжуун кола-
нэо хүр, баштайгылары оола-
лап ителген. Бо хүннерге че-
лир 61 хөй төрөөн, олардан
63 хураган менди аалыган
болгаш семис-шыырак дору-
гуп турар.

— Эртен 1968 чылда тө-
рүтүр чус хойга онааштыр 105
хураган, бир хойлан ортума-
лы 2,3 кг дук алаш, социа-
листик хүлээлгени эки куу-
сеткен мен. Ам бо чылын, В. И.
Ленинни төртүтүнгениден

А. АДЫГАЙ.

Малчынын күзелин бад-
кап турар барымдаада база
бар. Ам үеде он кодамында
18 тонна көк сула болгаш но-
гаан сиеген бар. Олар-белчир
панын ажилгазын турар.
Мал чөмн концентраттар
дүжүртүпүр турар. Хөй кажээ-
зы дегем, чылыг. Чаш хура-
ганнар доруктур чөмчө бе-
леткеттинген.

Баштайгы олча — 61-ден
ийини артыкка апканы эки-
ниг эгези. Ам хураган хүн-
дү-не он-ону-биле немежир,

Бухгалтер учёду

СЭПН Топ Комитетинин
сентябрь (1965 ч.) Планму-
нун шиттирлери бистик
чүрттүн улус ажил-агыйнын
бүтү адырларына өтөттү,
контрольду, экономиктиг ана-
лизти үндээни-биле экижи-
дерин негеп турар. Ажил-
агыйчыларнын бүдүрүлгө
болгаш саң-хөө планнарын
күсөдээниге, курулавырлар-
ны чөп ажилдаарына, ажил-
агыйчы учетту быжыгала-
рынга бухгалтерлер бүтү та-
ла-биле дуалажып хүлээл-
лиг. Оларнын ажил-чоруда-
газы чогаалкыч болгаш то-
дургай соругалыг болур
ужурулуг.

Коммунист партия, Совет
чазык үчөт, өтөт болгаш
контроль хөмчө экиндинерин-
че улуг ичээгилни салып
келген.

Чангыс-даа бүдүрүлгө, ко-
хоз, совхоз болгаш албан ор-
ганизациялар шиттир тургу-
скап үчөт, контроль чонга ой-
тамыда ажилдап шыдаас.
Бухгалтер учёду болгаш кон-
троль шын тургустунган
үлөтүр бүдүрүлгелерде,
ажыл-агыйларда, албан ор-
ганизация черлеринде бүдүрүл-
гө болгаш саң-хөө планнары че-
дишкенин куусеттинип тур-
ар.

Бухгалтер кижиге саң-хөөнүн
яны-бүрү айтырылгына тору-
лбас, бедик билитиг, ол
талазы-биле совет хоойлу-

дүрүмү шынгыг сазчыр ба-
за учетту, өтөттү, контроль-
ду, планнашкынын чоруда-
ла тускай дүрүмгө чыгырт
ужурулуг.

Экономика, саң-хөө болгаш
бүдүрүлгө чорудууларыны
эки билер, социалисттик хөм-
чөтүн быжыгалаар база камга-
лар хөмчө хөй концентраттар
чорун көргүзүп турар бух-
галтерлер бистик республика-
да эвээш эвес. Улуг-Хем рай-
поунун кол бухгалтери Мар-
ия Александровна Дрокина
18 чыл мурунда Чаа-Хөл рай-
поунга санакчыга өөрө-
мшөөл, ажилдап кирген.
Чылдакы ол ажилда мө-
гөшч, бодуну билин до-
таамал бедиткен келген. Ол ад
5 чыл улаштыр аны-агы
черлерге кол бухгалтерге
ажылдап келген.

Мария Александровна Улуг-
Хем райпоунга ажилдап кел-
гире бухгалтер учёду сар-
даргай байдага турган,
ажыл-агыйчы эвес чоруктуг
ужуу-биле санакчылар-даа
болтуулаан таварылгалар бар
болган. Эш Дрокина бир-ле
дугарында бухгалтер, аппа-
радын ажилдакчыларыны
корум-чуруму экижи-
дер хөмчөгил алган, ажил-
дакчыларга шынгыг негедө-
ни тургускан. Эргэ дээр-биле
ажылдап чанчыккап чамдык
ийи, чангыс кижилер негедө-
дөгө таарышмай, анаа уду-
ларын хөмчүг, лизы-бүрү
хоп-мөге чугаалар-даа тара-
дын орадалап турган.

Илчала-даа Мария Алек-
сандровна анаа ундараван,
учет, өтөттү экинчилер дөш
улам тура-оруктуг ажилдап
киришкен. Чоруту үчөт, өт-
өттүг, саң-хөөнү байдалы
экижөө, планннг оналгалары
куусеттинип эгелээ, санчы-
ларлар эвээшкен. Райпоунун
планннг чөмөшлөгө бүдү-
рүлгелеринде үлөттүн байда-
лы багай. Мария Алексан-
дровна учетту экинчилер дөш
ул бүдүрүлгөнү бухгалтер-
ларынга практиктиг дузаны
чедирип турар. Дрокина бо-
дуну ажилын эки организаста-
пал турариндан аңгыда, өскө
хөмчөлөгилер шитилелде-
ринге баа дузанын көргүзүп
келген. Ол Арыг-Узур райко-
онун улуг бухгалтерин аны-
к ажилдакчы. Т. Монгушна
учет талазы-биле дуалажып
дөш албан-биле ораамал кел-
ген. Хурулар Мария Алек-
сандровна Дрокинанын кызы-
мак ажилын үлөш көргөп,
оңу райпо баштар черинин
кеңигүнүгө сонгаан. Коопе-
ратив организасталарында үр
үеде ак сеткилдиг ажилдап
келгени дөш М. А. Дрокина
ны «Хөргөнгилер» коопера-
тивизмни тергиптер деп хө-
рөк демдө-биле шаңалаан.

Онаашкан хүлээлгезинге не-
ээде ак сеткилдиг, ажил-
лыгта ээ-харыскалгалыг бух-
галтерлерин солун дамчыш-
тыр алап демдеглээр өөрү-
чүг. Оларга «Өөк» райпо-
нун улуг бухгалтер В. Смир-
нова, Монгуш-Тайга райпо-
унда М. Кара-Сал, Чөөн-Хөм-
чик райпоунда К. Булгакова,
Балалын сельпоунда С.
Дремлюгов, Ил-Хөм райпо-
унда К. Болотова, Току рай-
поунда Н. Скобеева, Сесер-
лат сельпоунда А. Беллини
болгаш өскө-лер-даа хамаар-
жыр. Илчала-даа Өвүр, Бай-
Тайга райполарында, «Сут-
Хөл», «УТКА 25 чылы» рай-
кооптарда, Токунун коопе-
ратив, анын ажил-агый че-
ринде боттарынын хүлээлге-
ниге харыскала чок, со-
циалист өмчү-хөмчөгил
камгалаан күштелдирериче,
ажыл-агый болгаш саң-хөө
планнарын кууседетинче
кичээгил салбас бухгалтер-
лер боо бар.

Кооператив организасталары-
нын саң-хөө ажилдакчы-
лары учет, контрольдун мур-
накчыларга, оларнын арга-дуржулгалыг
өөрүн, оналган ажилына
харыскалгалы бедидер хү-
лээлгил.

Валентина ГУДКОВА.

(ПМА).

А. СИДОРКИН.
Республиканын кол бух-
галтер.

Малчыннарже кичээнгей салыр

«Сукпак» совхозтун дирек-
циязы (Г. С. Юртаев), ында
партия эге организасталыг
болгаш профком ажилчылар-
нын амыдырал-чуртталгалын
экинчилер, оларга таарым-
чалыг байдалды тургузар та-
лазы-биле чогуур хөмчөлөр ал-
баан. Малчынарга чунар-ба-
жык, кызыл-булуң, а брига-
далар тептеринге кино, кон-
церт көөр черин, кижиге эмен-
гезинин салбырын тургузарын
амыдырал шаг-ла негеп
келген.

Малчынар чурттал турар
чамдык бажылар дыка үр үе-
нин иштинде септетинмейн
келген, оң уланы-биле мал-
чынарыны чөй кезин соок,
шаллазы тырттырмаан, пече-
лары септетинмез бажына-
ларда чурттал турар. Чамдык
бажыларда электри шугуму
бар-даа болза кыппас. Ооржак
Узуттун мурунда чурттал
турган бажынын сабыл-
гааны кыппааннан бээр ды-
ка үр үе эртен. Оң уланын-
да ол малчын эртен чылын
керосин ажилгап кыштаан,
ам ону септетинмез соок ба-
жына олуттунган каан.

Чангыс ол-даа эвес, совхоз-
тун малчынарын авторган-
спорт-биле хандылар айтыры-
ны совхоз баштар чери амы-
дылаа чедир үе шиттирлээр-
ээн. Чүз диле, Бүрөн хөвү-
зунда мал кадарын турар ма-
лынар хоорай-биле аргыза-
рынга бергелеп турар. Олар
чүгө орук үр-биле таварылга
болуп эркен машиналарга
оюрул алаш, боттарынын ке-
рөөн бүдүрүп алыр, а чам-
дыкта чөдөкчылар албаска ча-
даг кылаштар ужурга тавар-
жыр. Оң уланындан чамдык
малчынар ооал-ондакка та-
варжып-даа турган. Малчы-
нар болуун амы-хууза хө-
рөөн бүдүрүп дээр, хоорай ки-
рер апарганда дыка дүвүрчиг
байдалдарга таваржып, үр үе-

дири, аштадыр, урелген ра-
диопримниктерин, шактарын
септээр болгаш он-даа эске.

Малчынарын аван, ша-
лыч алган үелеринде автола-
калар барып турар. Ол бааза
сатыжылар малчынардан хөй
орулга кирип алыр соругла-
лыг, «чүгүрүк» бараан —
водканы көвүлөдир чедирип, а
чогуу чугула үлөтүр, аш-
чөм аймаанын барааннары-
биле четче хандырбайн турар.
Бо дугайында Сесерлат сель-
позу чогуур хөмчөөн алаа
эки. Хооруккускомун кадык
камгалап килдизи (орелчекчи-
ни Ю. З. Ковенский) малчы-
нарга эчки дузаламчызын че-
дир хөмчөгил алыры база
негеттинип турар.

А. КОШКЕНДЕЙ.

„Хадьнын“ механизаторлары

Бин-Хем районун «Хадьн»
колхозунун баштар чери
эртен Кузун Красноярск
крайда Ермаковск район-
нун Киров аттыг колхозу-биле
көдөз чаргаш, 209 тона са-
ван, сиегини мал чөмчөгө
беткеп алган. Колхозчу ме-
ханизатор Эниг-оол Долзатпаз
150 тонназын эчкен алган.

Эртен кварталда колхозчу
механизаторлар 9 тракторун
септеп доскаан. Септетинген
техниканы мал чөмчө чеди-
ринге немей быжыгалаан.

Ияарь 13-те колхозтун
төвүнде ажиттылган 4 ай
хуусаалыг механизаторлар
курууунун баштайгы органи-
застиг кичээл болган.

КАЗАНЬ чогуунда Кокушкино
суур. Казань университетинин
биргэ курууунун сургуузу чо-
рааг Владимир Ильичтун өт чө-
карыс шагдаа черинин хайгаар-
лыгта турар кылдыр көдөз шагдаа
даргазы 1987 чылдын кыжында
апаа чедире берген.

Илчынны баштайгы шөлүгези
ол. Доргу төрөлгөндө, университет-
тен, эш-өөрдөн ыраа чок. Анаа уг-
базы Аннанын турган-ла шын, ону
Петербургтан ылаар баа шөлүгези
турган. Шөлүгезинге алаам — Ма-
рия Александровна Улынова бичи-
н урууларды кел каан турган.

24 чыл эртен соонда ол-ла Ко-
кушкинода. Владимир Ильичтин
студент үеинден тура билер кижиге.

лер анаа 1922 чылда чагаа бижээн.
Ында мичиди олутууга бар:
«Бистик эргим Владимир Ильичи-
вис!»

Бир чүүлүнде, сени эки билер
болгаш таныыр эргэ чурттакчылар-
дан сен өз бичир чедирип тур бис.
Оң ияны, бистик суурууска э-
ларган болгаш бижиге өөрдир шко-
ланын эвээ алаан Мария Александров-
на ады-биле адаа тургузарын
Татар республиканын чазавдан
алдып турарыныгыг сөзү сөгүндү-
рүп кааскаан мындыг бис.

Бир төс сен биске бүгү Россияга

... Казань университетинден үн-

КИЖИ БҮРҮЗҮ БИЛИГ ДЭЭШ

теоретиктиг семинардан

СЭПН-нин Танды райкомунун
чанында көдөз ажил-
агыйнын чугула айтырыл-
гынын өөрчөп теоретиктиг се-
минар доктаамал ажилдап
келген. Оң дынчакчылар
совхозтун директорлары, кол-
хозтар даргалары, ажил-
агыйларын, көдөз ажил-агый
бүдүрүлгө эргелелин тус-
кай эртергенде, партия бол-
гаш совет ажилдакчылары —
шупту 63 кижиге бар.

Чоокта чаа болган элчеге-
лиг семинарга «Коммуни-
стический материализм» ба-
зазын тургузары — партия-
нын программанын соругла-
лыг деп теманы сайтарын көр-
гөн. Бо темага СЭПН рай-
комунун секретары эш
Коновох биле көдөз ажил-
агый бүдүрүлгө эргелелин
началыгил эш Заревич олар
лекция номчаалар. Бирга
лектор коммунизмин мате-
риал-техниктиг баазазын тур-
гузарына партиянын болгаш
чонун мурунда экономика-
ны холбашкан кол соругла-
лары таймбырлап болгаш
совет устун коммунизмин
бүдүрүлгө шикээшкенин
материял элден хөй тодарыг
чикетерин болгаш теорети-
к чүдүдери ол айткан.

Коммунизмин материал-
техниктиг баазазын характе-
ришкан, лектор баштай
СЭПН-нин Программасында
айттылган оң тодаралдыга-
зын чугаалаан. Ол минаш

нигилел бүдүрүлгөнүн
өзүлүгүн, бүдүрүлгө күш-
терин хуваалдаанын, эв-
лөдөшкөн республикаларын
болгаш экономиктиг район-
нарын комплекстиг хөмчө-
лөзүн, бүдүрүлгөнүн өскө
бүтү адырларына хамаары-
штыр аар үлөтүрүчү чамдык-
чы ролюн дугайын ол чу-
галаан. Үлөтүрүчү структу-
ралыг кол деңгилелдегил се-
керилгенин хөмчөлөп совет
солун саннаарын, совет эрге-
кайгычын чамдырында оң
кайгычын хөмчөдөшкөн
дугайын лектор чугаалаан.

Эш Коновох оң мыйа рай-
онун ажил-агыйларын
экономиктиг хөмчөдөшкөн,
хөдөөн ажил-пичилеринин
материалдыг чалай чоруу-
нун болгаш културлуг дең-
гилелдегилде тодарыг
чикетерге көргүзүп тайм-
бырлаан. СЭПН ТН-нын март
(1965 ч.), Планмуунун тө-
гүлүгү уму-дузаны айткан,
колхозтар болгаш совхоз-
тарда ам чорутууну турар
специализациянын экономи-
к үрө-түнчөдиги лектор
бааза чугаалаан.

Ажил-агый болгаш ажил-
агыйнын иштинги специализа-
цияшкынын жүженишкенин
кол адырларга улаңды-
лар, бүдүрүлгөнүн быдаргай
чоруун уаузкаар, ону на-
тыштырып моондээр арганы
бээрн таймбырлавышкан,

лектор районун ажил-агый-
ларын чамдыкынын көдөз
ажыл-агый бүдүрүлгө-
лөзүн аш адырларын специ-
лиастаанын таймбырлаан.
Соолуг үеде районда тара-
суг, эл, ногаа бүдүрүп ула-
нышкынын ажил-агыйлар
бар апарган.

Экономика үндээлгезин
специализация болгаш
бүдүрүлгө адырларын шын
холбаштырган ажил-агыйлар
черин, техниканы үрө-түнчө-
диг ажилгаар, агаар-бойдус-
туг чогуур байдалдарына
агаар културларыннын бедик
дүжүдүн өстүрүп алыр, ни-
тинин малдыга быжыг
чөмчө-

Школа, өг-бүлө, хой-ниипи

Уруглар-бистин кезип үе-
сиз. Оларын өөредилгесин, кижизилдигин дээр уруглар албан черлеринин калбак четкин, школаар аялдан турар. Азияк өскөнн коммунист мөз-мынарга хеир-лен кижизилдир хой-ниипи ужу-дуалыг айтырыг. Уругларын өөредир, өөредилгенин база кижизилдигин үе-түн-недин ада-не бүрүзүн чухул хамарсаалгаарына хой-ниипи органиаларынч ролуну дугайында айтырыг СЭКП Бий-Хем райкомунун бөрүзүнүн база аялдан чон-лар депутаттарын Бий-Хем район Советин күсөкүмү-нү шийтир-биле тускай активке чуталашкан.

Узе өөредилгенин активке чутас башклар, узе өөредилге аялданчыллар эвес, школага болгон өг-бүлө дугаалар чөвүлдерини, ада-не комитеттерини дарга-лар, аялданчыл, албан органиалары черлеринин элээн хой удуручларын санал-опалын калба-биле созуш-кан. Активке плетедн СЭКП Бий-Хем райкомунун секретари Н. И. Ошеч кылган.

Бүгү-ниипини ортукм өө-редилгесини шийтирчип бетине сес чыл өөредилгенин долуу-биле ботандары, өөредилге-кижизилдиге чору-н, кичээлдерин артем бол-гаш методика талам-биле бед-дик децелге арттерири чуту-

ла, Айткан соруаларга үн-дезилген, партия, совет, проф-эилел, комсомол организа-циялары, Бий-Хем районун хой-ниипини школа айти-рымиче сагыш салып келген. В. И. Ленинни төртүн-генден бөр 100 чыл оюнга уткунтур районун башка-лар коллективтери узу баш-тычмын амыралыгын болгаш аялданчылларын-нын улгөр-чигеэнге база совет улустун, Коммунист партиянын револючу, дайын-чы болгон күш-ажалчы чан-чылдарына школачыларын кижизилдир талам-биле аял-дан чорудуп турар. Бо өөредил-ге чылынчип бир чартамыда 31 класстарда база тус-түс өртөмөринин 40 башкылары долу шынарлыг өөредилгени чедип аяган. Оларга №1 школадан Ю. К. Птицына, №2 школадан В. И. Костенко, Ар-жанан школазындан Н. И. Аб-раменко, Тарагдан Х. Б. Сан-чай дээр өскө-даа энтузиаст башкылар хамаарып.

Школа биле өг-бүленин ара-мында харылаалын, быжык-лаар талам-биле чамдык аялдары Таранчын №1, Аржанан ортукм школына чорудуп турар. Чүгө Тарагдан школага болгон өг-бүлө дугаалар 33 чөвүлэ аялданчыл башкы оол аялданчыл башкылар кыр-жир. 1963 чылдан бээр органиаларынч хой кезинге «Школанын үнү» чыл са-нында 4 катан үндүрүп, ада-нелер болгон өөреничилер

биле солун кемчелерин ач-чорудуп келген. Чайгы даш-таналга үезинде барык шуп-ту органиалар уруглар ным Кызыл, Абакан, Красно-арек хоорайларже, Шушен-ское, Чагытайже, Дус-Хол-че экскурсияларын тургу-лаан.

Уругларын өөредилге-ки-жизилдигине, школынын материалдык базанын бы-жыгларынча бүгү талам-дузаны «Кызыл тараачын» колхоз (даргазы П. В. Астаф-ев) көргүзүп турган. Школа-чыларын өөредилгенин хүн бүрү контролдарын чедип алган.

Районда үш ортукм, 5 сес чыл, 7 өгө школа, күрүн хан-дыралыгы 5 интернат, кол-хозтук болгон ада-нениң ку-сел-биле 3 интернат аял-дан турар. Интернат бажы-нарынч чамдыкым тар, би-чын, Ылангыя «Искра» кол-хозтук баштар чери интер-нат кылдыр таарымча чок ба-жыны тускайлан берген. Ке-лир өөредилге чылымда Ши-винил суурга өгө школа аял-дан, ол ышкаш Аржанан ор-тукм школынын интернат не-мей туларымча аман эгелен сагыш салаа чорутар.

Бий-Хем районун хой-ниип-тин, школа коллективтери өөредилге-кижизилдиге аял-данчыл талам-биле чамдык кемчелерин ач чорудуп кел-ген-даа болза, бүгү-ниипи өө-редилгесини Хойбуз оолгу үш чылда куусеттимиз, ий чымыларынч саны хой, өөредилгенин децелни чамыс,

Школа намызыг уругларын үчүдүн чорудуп тувары бу-далчак. Ылангыя Таранчын ортукм школынарында, Ар-жанан школында үчүтү ба-гай чоруктаны хыналданч илерөө. Оң түнүшкү өө-редилгенин үшү, кирерини документтери чок, ош тур-жун «Ош» ышкаш колдз-веттерини үчүдүндү школа намызыг чамдык уруглар кир-бей барган фактылар бар. Ол колдз Советниң децек-э-ринде чурттан турар малчын Маскыр-оолдарынч үш уруу шыкаж барбааны илерөө. Ада-нениң харысалга чок чорудуп уржу бичин уруг-ларын берге байдалга та-арыштыр чаккан. Эрткен

чылдың ноябрь 5-тен 11-ге чедир узе ада-не уругларын ээн катган, арагадан чоруп турда, 7,9 харыг ийи школа-чы Чызыланда төрөлгөчө аял-дан чоруп, үшү өөренич Тарагже, аржан ийи би-чын уруглар соокка доганын-дан араал. Шан мыкыл са-гыш човасе, эриг сеткил чок чорукту хамаарып чурар, органиалар канчаар көр-гөш?

Бүгү-ниипи өөредилгенин дугайында Хойбузун күсөт-тимей турарымча чылда-ганы болза бүгү-не хой-ниипи органиалар узе айти-рымны кичээлгенин чылга-каны болур. Школага өөренип ужураг элээн уругларын

чамдык ада-нелер өөредилге-ден чардыктырып, харын аялданч күш кылдыр аял-дан турар фактылар бар. Чы-жээ: 1954 чылда төртүнчүн Сергей Мартыкайын үш чыл узе өөреткен. Ада-нени ара-гадан чоруп турда, ош олар-нын орунда аялданч турар. Мындыг фактыны колдз Совет даргазы, соокка дирекциязы, аялданч комитети болгон партия органиаларынч бид-бей турар бе? «Тиндесге колхозтук малчыны, комму-нист Салчан Логубай 6-гы класкы отуру өөретпейн тур-ганын чүг деп таймырлаа-ры?»

Район, райкуекомун на-мыз четкенинч талам-биле

комиссиям бүгү-ниипи өө-редилгенин Хойбузун кон-тролдайын турганы ол бо-лур.

Өөредилгенин шынары кол айтирым дээр бидингтер. Ындыг турбуже район шко-лаларында, ылангыя №1, 2 база Аржанан школынарында өөредилге децелге чүгө чам-заныл? Ада-нелерини суза, сагыш човас чок чорудунд аялданч, школа коллективтери, чүшү-даа чурунда школа удуручтары, колхоз аялданч деп активке чутал-лашканы чотуг. Чыжээ, Ха-дың сес чыл школынын ди-рекциязы (он Зверев) коллек-тивтиң мурунда педагогика талам-биле кандыг-даа со-рулга салбаан. Башкыларынч аялданч контроль кошкан, чамдык директорлар, өөредил-ге эргелекчилери кичээлдерге кончү эвези чорудуп турар. Бо бүгүнүн түнүшкүне кол-кол эртемчеге өөреничилер-ниң билин чамыс болган.

Кошкан өөреничилерге ду-заалар, тус-түс уруглар-биле башкыларынч аялданч, кич-ээлдерге шак-үчүн чон аял-лаары, немедө кичээлдер чорудары ышкаш кемчелерин кошкан. Өөредилгенин шы-нары чамзылалынч база бир чылдаганы-ада-не комитет-тери, школага дузаалар чө-вүлдер, профэилел, партия, совет органиал боттарынч аялданч чыныгы аай сорулгаже — өөредилге-ки-жизилдиге аялданч экижидерин-че угандырбааны болур деп активке санан.

Школага дузаалар чөвүл-дерин аялданч талам-би-ле Бий-Хемде, ылангыя Ту-ран хоорай хой-ниипинде чамдык дуржулга бар. Бо өө-редилге чылымда оларынч чамдыкым аялданч сула-раан. Сорулга чүг дээрже, өө-

редилге-кижизилдиге аялдан-чың децелни бедилери бо-лур. Хамыктын мурунда ада-нелерин кижизилдигине хамаарышкан аялданчыллар, органиалары сагыш салыр ужураг. Арага ханды-шмыр, уругларын өөредир-лен ойталаар, школа-биле ха-рылаа чок ада-нелерин хой-ниипи оюн эртисе ужураг. Башкыны хууда харыса-лашканы, ош билиниң бедиле, аялданчыл чымын калба-ан, бүгү-ле мурнакты чүгү-дерин нестердегичин болу-рун каян-даа уттуп болбас бис.

Бүгү-ниипи өөредилгенин ботандары, өөредилге-ки-жизилдиге аялданч шына-рын бедилери, В. И. Лени-нн төртүнчүгенден бээр 100 чыл ботур оюнга уткунтур алган хүлээлгелерин үүсүд-дир Бий-Хемин узе өөредил-ге аялданчылларынч, хой-ниипи органиаларынч мурунда турар дээрин активке санал берген эштер ЗВЕРЕВ (Хамын школы), ТАРАСОВА (Аржанан школа-зы), САРАСКИНА (№1 шко-ла), НАМЧЫЛ-ОЛ (Сүш школыны), ЛЯХТИН, ЛЕВЧЕ-НОВ, СЕЛИНА, ШЫРАП дээр өскө-даа тодрогай чут-гаалашкан.

Б. ДИРЧИН.

ЧУРУКТА: Бий-Хем район-уну Туранга ботур эр-кен узе өөредилге актив-нини болук киреңкчилери (солгай таламдан оң тала-мын) Н. В. Селина, Е. П. Та-расенко, П. В. Астафев, К. И. Макарова, Н. А. Земцова бо-лгон С. А. Шырап олар №1 школынын децелни өөрдөшү-турар.

С. ФЕОКТИСТОВТУН фотозу.

Делегей бо хуннерде

Пролетаржы интернационализмниң принциптеринге шынчы

СОФИЯ. (СЭТА). Ботун Совет Эвилел эй-не күчүдү социализмни күрүн, а Совет Эвилел-нин Коммунист партияны политика болгон органиал талам-биле эгэртисе дуржулга-лы, алдарышан чачылдарыг, делегейин коммунист шийишкенинде эй-не салдарыг партия болуп турар деп, Г. Бокотун «Шыгы-тынган күш» деп чүгүдө чуталаан. Узе үчү-дү «Работническо дело» солугта парлап үндү-гөн. Совет Эвилел тайбынын салым-чолу-га, демократия болгон социализм дээр, напю-нал хамаарыш чорун болгон социал депши-леге дээр демисекип турар улустарынч демисе-лиге күчүлг салдарын чедирп турар деп, ав-тор бижок.

Совет Эвилелниң Коммунист партиянын болгон Совет күрүнчү бедик алдар, хүндүз төгү-талам-биле тургустунган чүгү-дүр. Ол дээрже, империализмге уду СЭКП-ниң хой чыл-дарда чорудуп келген тулушкунуларынч, со-

циализмниң тингелгенине совет улустун кыл-ган аажок узу аялданч түнүшү-дүр. Чогун-на харын Совет Эвилелниң Коммунист пар-тияны марксист-ленинч теорияны практикага эй-не баштай ботандарын эгелен болгон ош чамынандыр ботандарын, делегейде баштай-гы социализм күрүнч капиталист хура-зашкынниң байдалдарында тургускан. Совет Эвилел инастемизин оруктар-биле чоруп, эконо-мика болгон ниттелер тургузуучу чаа хевир-лериң дилеп тыкан. Ол дээрже, оза берге аялданч болгон, ош чүгө Ленинниң дады-тырып, кижизилдиги партия, чүгө улус совет улус ботандарын шыдаан. Совет Эвилел-ниң социализм тургузушкуну империализ-м интервенцияны, экономиктиң бээр-лешкенин, политиктиң ийишкенинч бол-гаш дипломатияг нүгүдүлешкенин байдал-дыгга, өжөннөшкөн байдалга боттанып тур-ган. Ол бүгү тургускан, СЭКП болгон Совет Эви-

лели ботунун делегей хүлээлгенин чамдык чокка күсөдип келген болгон күсөдип-даа тур-ар, коммунизмниң түгүн бедик тузуп, мар-ксист-ленинч теорияны жокчудуп база бай-дып турар. Чогун-на харын ош ужурунда СЭКП-ниң, Совет Эвилелниң дуржулгазы бол-гаш үлгөр-чигеэн үлгөп четпес интернациона-лыч ужу-дуалыг болуп турар.

Пролетаржы интернационализмниң принци-теринге шынчы Болгарияның Коммунист партияны Совет Эвилелниң Коммунист пар-тияны, делегейде баштайгы социализм күрүнчге акы-дуңма эй-сеткил каттыштырыл-ганы илергейлел турар. Совет Эвилелниң, СЭКП-ге хамаарыла шыгалдыгын күш, бау-лут интернационализмниң кол шыа чүгүл-дери, коммунизмниң хероонг бедилгенин чорук болуп келген болгон болуп артып-даа турар деп, чүгү-де демделген.

Социализм чурттарында

ОРУС ДЫЛДЫ ӨӨРЕНИП
ТУРАР

Болгариянын чонус сес мил-лион кизи, ыччаарга 800 муң ажыг кизи орус дылды өө-ринип турар.

БТА агентиледн дымнат-каны-биле алдар, орус дыл чуртта эй-не сурагдан дыл-ларынч бирээн болуп турар. Ортукм школында орус дыл-га алы чылда, а дээр өө-дилге черлеринге чыл ажыг үдө өөренип турар. Республи-када сес гимназияда башкы-лашкыны чүгө орус дылга чорудуп турар. София уни-верситетинде болгон Велико-Тыр-ново хоорайда башкыларынч дээр институтуна орус дыл-дын башкыларын белекээр кафедраалар бар.

ХОРАЯН КӨЖҮП ТУРАР

Румынияның Оршоа хоо-райынын 200 чурттагычлары бол чылын чаа бажынарже кө-жүп кирген. Дунайда, Демир хаалганын чанында, күчүлүг гидроэлектростанцияны ту-дуу-биле холбайшар хоорай чаа черже көжүп турар. Эри Оршаваның турар черинге хол тургустунар.

ХҮН АЙТЫРЫ — ИДЕОЛОГИЯНЫҢ БОЛГАШ КУЛЬТУРАНЫҢ АЙТЫРЫЛАРЫ

ПКАП-нин Вроцлав комите-диниң пленуму Алакы Силе-зияга культураны хожугер болгон нестерлер дугайында айтирыгны чуталажып көр-ген. Пленумга чүгө чуталган тургаш, ПКАП ТК-нин секре-тар С. Ольшовскийниң дем-делээни болза, партия куль-

тура айтирыгларына хой кич-ээлгенин салып турар. Бо та-лазы-биле партиянын ийелгиг аялданч-чорудугазы ПКАП-нин V съездинин шийтирле-ринде айткан дээрин ол демделген. Ол аялданч-чоруду-ганың үш кол угланышкыны мындыг: улустун патриот-чу депшилгелиг чачылдары-нын баузулга хой-ниипини кижизилдир, чуртка соци-ализм тургузушкуну-биле хол-башкан айтирыгларын ший-тирлээр, интернационализ-мин баузулга, ылангыя Совет Эвилел-биле найбаралын болгон акы-дуңма кады аялдан-чылдыгын баузулга хой-ниипини кижизилдир.

В. И. Ленинни төртүн-ген хүнүнел бээр 100 чылыг аялданч бедик бо чылыг аялданч деп, С. Ольшовский демделген. Бо бедикте бүгү партиянын ленинч идеялар-нын шийишгенин алырныга эй-үлгөш болур. Бо болза пар-тиянын болгон бүгү улустун ийелгиг кижизилдигенин чүгү-да фактор-дур.

ТРАКТОР ТУДУЖУЛАРЫНЫҢ ЧЕДИШКИНИ

Чехославия амыг үенин ийи маркынч 75 болгон 80 айт күштүг «Зетор» трактор-ларын эрткен чылда делегей делегелеринге болгон ар-маркаларга көргөскөн. Ук тракторлар техникти болгон экономикти шынарынч тала-зы-биле бедик үнелешкенин алган.

«Зетор» тракторлар хой чурттарда калба-биле сура-жы-лаарын үе негей берген.

Районун улусчу контроль комитети мал аялданчын тус-кай агартыгларынч кир-жизилге биле «Найрал» сов-хозтун Кара-Тал салбырында пинтиңи малдын ажаалда-төөлгөзгөзгөзгө хыналданы чорут-каны, түнүшкү комитеттин хурамыга чуталажып көр-ген. Салбын кыштагалашкы-на бедикте чок кирген, ка-жаалар чымылгатынмаан болгон бола малдын кажазы чедиптес, күжү кошкан мал-

Чеднишкиниң халдаашкын

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Мурнуу Вьетнамын хостаарынын Улусчу чепсегит күштериниң отратары Менонг хеминч шыназында Нанхоа эң улуг америк шериг-аар баазыны-че халдаан. ЮПИ агентиледн Сяйгонда корреспондентиниң дыңтанканы-биле алырга, иш минутта ургулчүлээн тулушкунуңун түңүлгөндө баазаны намыла турган америк кезектер 20 амыг кижизин өлүртүп база балыгладып нөгә-раан. 18 вертолётту узуткаан болгон үрөгдөш.

Дүшкүрлүг чорук күштелбишаан

КАИР. Хой солуннар Иор-дания-биле актылашкыны сооксаткан шугумада дү-шкүрлүг чоруктун күштел-генин дүвүзүшкенин дем-делген турар. Чыжээ, Каирини «Аль-Ахрам» дээр эң улуг солун Иордан хеминч шы-назынын соугу талазында израиль шериглеринч мооп-нелген дугайын дымнадып, Израиль Иорданияга уду-р чамдык дайынчы кемчелер-ни чорудар болуп турар ду-гайын Карде келген дын-дыглар херечилел турар деп демделген.

«Аль-Фатах» деп палестина органиаларынч Амманга пар-луп үндүргөн дындыгына ол хемчегини сорулгазы бо-ла, Иорданияга турар ирак шериглерге болгон палестина

Туранның №2 школынын ада-не комитети башкылар коллективиниң аялданч чө-гууру-биле дузаал келген. Уругларын өөредилгени, ин-тернатта чурттан турар байда-лы-биле таныжып турар бис. Школан чаз өөредилге чы-лыга бедиктерин ада-нелер ба-за киржин турар. 1968—69 өөредилге чылыга школа сен-телгенине «Искра» колхозтан, Ленинград, Билегинден база Туранның сүт-бараан ферма-зындан ада-нелер көзүп дуза-лашкан. Кок-оол, Кызыл-Уруг, Биче-оол (Ленинград), Бун-гаа Бора (Октем), Севил Ма-лы, Евалюя Байкара, Баян (Билегинден), Елена Серет-оол (Туран фермазында) ышкаш ада-нелер школынын докта-мал дузалачылары апарган.

Школадан ыракта турар фермаларынч саанчылары, малчынаар школага бо-ла ду-залашып турда, Туранның бо-дунда чурттан турар ада-нелер кандыг-даа хемчеге кириш-пей турар нерле таарымча чок.

Бо өөредилге чылынч эге-зинде ада-не комитетин чаар-тып сонган. Комитеттин сос-тавында 15 кизи кирип ту-рар. Ош бээр комитет 3 ка-тан чамылган. Алаа колдуңда өөредилгени кошкан, чуруму сула уругларын ада-ненин чаап, чуталашкан бис. Беш-кы класкы Волода Дончу-оолдун өөредилгени, чуруму кошкан турда-ла, адазы школа-га чамгыс-даа келбейн. Ош-тинч чамдыкым чамдыкым

САГЫШ САЛЫР БОЛЗА

каш Александр Кол биле элээн каш катал бедисалаш-кан бис. Өөреничилерин чур-ум экижидеринче нези Кол ам-даа чогору сагыш салбайн турар.

Ада-нениң ниити хуралын чыг эгезинден бээр 2 узаа чымылдарыг. Ырак оларларда, фермаларда малчынаарын чыгып амыр берге айтирыг. Ылангыя Ленинкала чурттан турар ада-нелер хуралларга кончү ховар көзүп турар. Бистин школада бо өөредилге чы-лымда интернатты аялданч. Интернатты аялданч «Ы-зыл тараачын», «Искра» кол-хозтар ийелгилгил киришкен.

Бирч чартык кыла школы-нын өөредилге хузуу эрткен чылдазын чамыс болган. 302 өөреничилден 44 кизи багай өөренип. Ол чүгү кө-гузүп турарыл дээрже ада-нелер болгон комитет башкы-ларга чедир дузалашып тура-рын херечилел турар-дыр. Уруун азы огулунд башкы-зы-биле харылажып турарга өөредилге-да, чурум-даа эки болурун амыралды бадиктап турар. Чыжээ, Эербекте мал-чын Биче-оол Хоалыгынч өөредилгенин чамыс болган.

уру Хоалыг Оумаа 10-гу класста эки өөренип турар. Сүрип-оол Долзат база эки өөренип турар. Ош авазы «Ха-дын» колхозтун мурнакы саанчыны.

Бистин Туран сүт-бараан фермазында школага болгон өг-бүлө дугаалар чөвүл-бар. Ону удуругун меңэ-лааскан. Школан ада-не ко-митет-биле, школа дирекция-зы-биле доктаамал харылаа тууду, херек апарган тава-рылга ада-нелерин кичээл-держе чапал турар бис. Бистин чөвүлгө биле башкылар баш-кылар Д. Ф. Шахнона биле Т. М. Сидоренкова фермага ургучу кээп, саанчылар-биле бедиса-лажып, хана солун үндүрени-ге дузалашып турар.

Туран сүт-бараан фермазы-нын эргелекчин эш Доронин школага херезинге эки киржигил, уруглар кижизилдигин дээр сагыш салган чоруту ки-жи. Фермада №1 школынын школага дузаалар чөвүлел (даргазы аанчы Балашова) бада бар. Ийи чөвүлел бот-боттарыска дузалашып, дем-жени аялданч турар бис. Ада-не кизи бүрүзү уругларынч өөредилгени дээр сагыш сал-дыр болза аялданч херек чүт-төн арткы бөдүңүр болуру чутал-жок.

С. ШЫРАП, саанчы. №2 школынын ада-не комитетинч даргазынч орадакчыны.

Улуг-Хем районунч децел-көзүрде хар улуг дүшкү, чамдык үлгөрдө аялданч чыгы-лап кээп, соок дымны турар апарган. Колхоз, совхозтарда мал чөм хирелит, саян дээр ышкаш ботун чөмөр чамдык аялданчыл эвезелер турар. Ийи чамал мал аялданчыл харысалашып, улгатылары аялданчылларынч удуручту-лашканы, мал аялданчын тус-кай эртемчилерин болгон малчыларынч чаа артарларын тым, күженишкенинч аялдан-

даарын үе негей берген.

Районун улусчу контроль комитети мал аялданчын тус-кай агартыгларынч кир-жизилге биле «Найрал» сов-хозтун Кара-Тал салбырында пинтиңи малдын ажаалда-төөлгөзгөзгө хыналданы чорут-каны, түнүшкү комитеттин хурамыга чуталажып көр-ген. Салбын кыштагалашкы-на бедикте чок кирген, ка-жаалар чымылгатынмаан болгон бола малдын кажазы чедиптес, күжү кошкан мал-

Деңгөзениң малдын ажаалда-ны, кадалдын харысалга чок, багай чорудуп келгенин-биле малдын хой кези артып бак-сыраан болгон 21 баш бода мал олген.

Салбырын бода малынын бригадир Зрес-оол, зоотех-ник Бичек олар коланары-га барып турда-даа малдын кандыг турарын, ажаалда-те-

жээлдеши хынал корбей, ка-дарчыларынч тайылбырларынч ботуреп турганнар. Деңгө-зениң харысалга чөгү-биле олурген малынч чамдыкым оларлардан тымылаан. Кыш-тарларда байдаларын сал-бырын эргелекчин Даваа бригадиринч дындыгыларын-га шынарынч, кадарчылар-нын аялданч, чурттан, ни-

тинч малынч ажаалда-те-жээлдеши канчаар чоруду-турарын сонугураган келген комитеттин хуралына илеретинген.

Кышка уткунтур бедикте-дерин чогур үезинде кызыр, кыштагалашкыны органи-аларынч эрттер дугайында совхозтун дирекциянын, партиянын айтмышкын сүм-

чага таварыштырганы дээр салбырынч эргелекчин Сат Даванчын, зоотехник Шар-ын Бичектин айла аялданч чымылгатынч тыгтар дугайында комитет шийтир үн-дүргөн болгон харысалга баалаа фермазында мал чөм, олар чөм чүгүлгө, баалаа ка-жаалары соок, малды чамдыг суг-биле сугтарбайн турар.

Кыштагалашкыны хары-салга чок чоруду турарын, ажаалда-төөлгөзгөзгө баксыра-дып, хой бода малды хорам-

